

מסורת הש"ס

(א) [בכ"ף: אלעזר], (ב) ס"א
הרי הוא כילוד, (ג) [בכורות
מו"ג, (ד) ס"א ל"ג, (ה) [נדר
מנ. חולין ע. הרי"ט ג"ג,
(ו) י"א ל"ג, (ז) [נשלח כ"ג,
(ח) [נעיל י"ג], (ט) [נעיל י"ח;
לקמן ס"ט, י] ב"ש"א:
אלעזר, (י) י"ג משי"א,
ט [לקמן ל"ג, (יא) י"ג משי"א
מקמי ט"ו עד ש"א רובו הא
מקמי ט"ו ור"י מקיל וקאמר
משי"א מקמי ט"ו, כ"ש"א,

הגהות הב"ח

(א) [ב"ח: מדרש או מוסר;
וכי הכי הוא כילוד;
(ב) ת"ר"ה משכ"ט לעיל י"ז
ק"ד ס"ד ר"ש ע"א:

גליון הש"ס

גמ' אר"כ עברה נדר רב'
לעיל י"ח ע"א: שם א"י כל
היולדות, ענין זה מנומק ט'
ע"א:

הגהות מהר"ב
הרשב"ר

[א] ת"ר"ה משכ"ט וכו' דמקמי
האריז"ל דמפ"י לעיל ק"ד ס"ד ע"א
ל"ג:

לעני רש"י

טנפ"ל"ש [ב"שפ"ל"ש].
צדעיים.
גלי"ר"א. ליהה.

הראש רש"י

אין המוסר משי"א פוטר
בבבליים. בן שמונה שנים
ראשו חי והחזיר וקדמו אחיו
וי"א, וכן כבוד לכהן שאין
ראש הנפל פוטר עד ש"א
ראשו וזכו [בכורות ס"ה].
עברה נדר והפילה. ואין
ידוע אם ולד הוא, מביאה
קרבו ונאכל. משתה ה"ק
ש"ה נאכלת, ולא אמרין על
הספק מהו ואינה נאכלת,
דלמא לאו ולד הוא וחולין
מלקחין סן ומלקחין חולין נכלה
(יטע"י י"ח).

המפלת התיבה פרק שלישי נדה

כ"ט.

עין משפט
נר מצוה

פ"ד א ב ג מ"י פ"י מהל'
אסוריו קודם הל"י וע"ש
סמך לאון ק"ף טו"ש י"ד
ס"י קל"ט פ"י י"ד
פ"ד ד מ"י ע"ש הל"י סמך
ע"ש טו"ש ע"ש ס"ט ע"ש ט'
פ"ו ה מ"י פ"א מהל'
מחזורי כפרה הל' י"ז:
פ"ו ד מ"י פ"י מהל' אסוריו
צ"לח הל"י ע"ש:
פ"ח ז מ"י פ"א מהל'
מחזורי כפרה הל"י י"ז:
פ"ח ח מ"י פ"ד מהל'
צבורות הל"י וע'
השגות וע"ש סמך ע"ש י"ח
טו"ש י"ד פ"י ע"ש ס"ט ע"ש
ד:

תוס' הרא"ש

ר' יוסי אומר משי"א כתקנו
מאי קאמר. פ"ש"י וכו' ס"ד
דמסורס ברובא לאו ילוד
הוא ומפ"ש רב פפ"א ר' יוסי
אר"כ קאי. ת"ק קאי. ת"ק
דקאמר דהת"ק הראש
פוטר וקאמר ר' יוסי משי"א
רובו כתקנו דאפילו כתקנו
בני רובא ומיהו ג'ם
במסורס נמי הוי כילוד
ברובו ורב וכו' פ"ד פ"ד ליה
לרב פפ"א דבש"מ ליה
(כלומר דלפי דבריו רב פפ"א
ר' יוסי לא קאי אר"כ)
ד"כ ר' יוסי לא קאי
אר"כ קאי. ת"ק דא"כ ה"ל
למימר אפי' כתקנו עד
שי"א רובו אבל מדקאמר
משי"א משמע שבא להקל
דבב"ל הוי ליה טפי
ותימה י"א קאי
מאי דקאמר ת"ק י"א
מחוזך מסורס משי"א רובו
(כלומר אלא) [במין] ס"ד
מעיקרא מקמי דרייק רב
פפ"א קאמר ר' יוסי משי"א
כתקנו ז' מהני רוב אבל
מסורס לא מהני רוב אי"כ
או לא בא ר' יוסי להקל
והו"ל למימר עד שי"א
רובו כתקנו. וי"ל דהא לא
קשה ליה משום ד' יוסי
לא קאי אמאי דקאמר הת"ק
(כלומר) דלפי פ"ש הברייתא
מקמי דארי"ר רב פפ"א ת"ק
ארי"ר במחוזך [ואן] מסורס
משי"א רובו הוי זה כילוד
וקאמר ר' יוסי אני אומר
דוקא משי"א רובו כתקנו
אבל רב פפ"א משי"א דבריו
ת"ק הא כתקנו הראש פוטר
א"י איתא ד' יוסי (אתא)
[עלה] קאי ה"ל למימר עד
שי"א רובו כתקנו הילכך
משנן רב זכ"ר ר' יוסי אומר
משי"א כתקנו לחיים דהיינו
משי"א רוב ראשו ומיקל ר'
יוסי וחשיב ליה בקל ילוד
טפי מת"ק. ולא כמו
שפ"י"ח מחיים בר קיימא
אבל בב"ל אין הראש פוטר
דלפי [והן] אמאי איתותב
שמואל בבכורות דקאמר
אין הראש פוטר בבבליים
בפ' יש בכורו הא אי"כ ר'
יוסי והא דקאי כותיה:
תשב לזכר ולקב"ה ולנדה.
ותימה אמאי תשב שבועים
לנקבה והא ספק ספיקא
הוא דשמא לא ליה ואת"ל
לידה אימור וכו' הוי
ובפ"ק דב"ק משמע שיש
לנו להקל בספק ספיקא גבי
שליא שיצתה מקצתה ביום
הראשון וי"ל דא"כ אם
תראה ביום ל"ד ותחזור
ותראה ביום מ"א אמרין
בבב"א דמשום חששא דוכי
מקולקלת עד יום מ"ח
ואמאי (לא) ההא מקולקלת
דשמא לא ליה כלל ואת"ל
לידה אימור נקבה הוי
אלא דואי לא אמרין הא

לחלק. הילכך אי לכו ה"א ואם לא נמנעו טומטום אצל הכה מדה"ל
למכתב אדם תשלחו וכתיב זכר ונקבה ש"מ לדרשא: ואפילו הראש
עמסה. למחמתך קאי דהיכא ליהא מחמתך אפי' י"א הראש אין חשבו
ולד עד שי"א רובו: אין הראש פוטר בפני"ס. י"א ראש הנפל כגון

לחלק בין ערך אי"ש לערך אשה: יצא
מחותרך או מסורס וכו': א"ר אלעזר אפילו
הראש עמהן ור' יוחנן אמר לא שנו אלא שאין
הראש עמהן אבל הראש עמהן (הראש
פוטר) לימא ברשמואל קמיפלגי (דאמר
שמואל אין הראש פוטר בנפלים בשלם דכולי
עלמא לא פליגי כי פליגי במחותרך דמר סבר
בשלם הוא דקחשיב במחותרך לא קחשיב
ומר סבר במחותרך נמי חשיב (לישנא אחרינא
טעמא דיצא מחותרך או מסורס הא כתקנו
הראש פוטר תרוייהו לית להו דשמואל דאמר
שמואל אין הראש פוטר בנפלים) איכא
דמתני לה להא שמעתתא באפי נפשה א"ר
אלעזר (אין הראש כרוב אברים ורבי יוחנן
אמר "הראש כרוב אברים וקמיפלגי
ברשמואל תנן יצא מחותרך או מסורס משי"א
רובו הרי הוא כילוד מדקאמר (ב) מסורס
מכלל דמחותרך כתקנו וקאמר משי"א רובו
הרי זה כילוד קשיא לרבי יוחנן אמר לך רבי
יוחנן אימא יצא מחותרך ומסורס והא או קתני
הכי קאמר יצא מחותרך או שלם וזה וזה
מסורס משי"א רובו הרי זה כילוד אמר רב
פפ"א כתנאי יצא מחותרך או מסורס משי"א
רובו הרי הוא כילוד רבי יוס אומר משי"א
כתקנו מאי קאמר אמר רב פפ"א קאמר
יצא מחותרך ומסורס משי"א רובו הרי הוא
כילוד הא כתקנו הראש פוטר רבי יוסי אומר
משי"א רובו כתקנו מתקיף לה רב זכ"ר
מכלל דבמסורס רובו נמי לא פוטר הא
ק"ל (ג) דברובו כבולו אלא אמר רב זכ"ר הכי

ה"נ אמר רב פפ"א כתנאי יצא מחותרך או מסורס בו' מאי קאמר.
דאין סברא דכרוב שלם ומסורס או כרוב כתקנו ומחותרך
לא הוי לרבי יוסי כילוד וקאמר רב פפ"א דגרסינן צברייתא מחותרך
ומסורס הא מחותרך וי"א כתקנו הראש פוטר ולרבי יוסי אין הראש
פוטר והיינו פלוגתייהו דרבי יוחנן
ורבי אלעזר: מכלל דבמסורס
רובו נמי לא פוטר. וא"ת ולמא ר'
יוסי אתא למימר דאפי' כתקנו צענין
רוב ואין הראש פוטר וה"ה דבמסורס
נמי סגי כרוב וי"ל דא"כ הוה ליה
לרבי יוסי למימר אפילו כתקנו עד
שי"א רובו והוה משמע שצ"ה להחמיר
לך משני רב זכ"ר מדקאמר (ט) משי"א
רובו כתקנו ולא קאמר עד שי"א
משמע דרבי יוסי צ"ה להקל וה"ק י"א
מחותרך מסורס עד שי"א רובו הא
כתקנו הראש פוטר ור' יוסי מקיל
וקאמר (או עד שי"א) כתקנו לחיים
פירוש מה שחשבו חיים דהיינו רוב
ראשו כמפ"ש צברייתא בסמוך ר'
יוסי אומר משי"א רובו ראשו ורבינו
זננאל פירש לחיים צ"ה קיימא דדוקא
צ"ה קיימא הראש פוטר ר"ה לא
בנפלים וקשה א"כ אמאי איתומב
שמואל פרק יש בכור (בכורות דף מו):
כיון דרבי יוסי קאי כותיב:

תשב לזכר ולקב"ה ולנדה. אע"ג
דהוי ספק ספקא תשב
לנקבה דאי מטהרת לה טעומת
נקבה משום ספק ספקא הכי נמי
נענהה אם רלאתה בל"ד ומ"א מספק
ספקא ולא נחוש לזכר והוי מרי קולי
דסתמן אהדי אודפרשטין לעיל (ט)
(ד' כד): ומיהו צנועה צננ' מחמרין
אע"ג דאיכא כונה ספיקי:
זןן הוא"ש ו"א מנפה. וכגון שלם
שהמה הצהמה צנון שלם
שהמה אימור טנפה וילדה:

אימר
קאמר יצא מחותרך ומסורס משי"א רובו הרי זה כילוד הא כתקנו הראש פוטר
רבי יוסי אומר משי"א כתקנו לחיים תניא נמי הכי יצא מחותרך (א) מסורס
משי"א רובו הרי זה כילוד הא כתקנו הראש פוטר ר' יוסי אומר משי"א כתקנו
לחיים ואיזהו כתקנו לחיים משי"א רוב ראשו ואיזהו רוב ראשו ר' יוסי אומר
משי"א צדעיו אבא חנן משום ר' יהושע אומר משי"א פדחתו וי"א משי"א
קרני ראשו: בתנאי "המפלת ואין ידוע מהו תשב לזכר ולקב"ה אין ידוע אם
ולד היה אם לאו תשב לזכר ולקב"ה ולנדה: גמ' (ט) א"ר יהושע בן לוי "עברה
נהר והפילה מביאה קרבן ונאכל הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא
ילדן תנן אין ידוע אם ולד היה תשב לזכר ולקב"ה ולנדה אמאי תשב לנדה
לימא הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא ילדן ומתני' בשלא הוחזקה
עוברה וכי קאמר ריב"ל "כשהוחזקה עוברה ת"ש "בהמה שיצאה מלאה
ובאה ריקנית הבא אחריו בכור מספק ואמאי הלך אחר רוב בהמות רובו
בהמות ולד מעליא ילדן והאי פשוט הוא אמר רבינא משום דאיכא למימר
רוב בהמות יולדות דבר הפוטר מבכורה ומעו"טן יולדות דבר שאינו פוטר
מבכורה וכל היולדות מטנפות וזו הואיל ולא טנפה אתרע לה רובא *אי כל
היולדות מטנפות הא מולא מטנפה בכור מעליא הוא אלא אימא רוב יולדות
מטנפות וזו הואיל ולא טנפה אתרע לה רובא *כי אתא רבין אמר
מתיב רבי יוסי ברבי חנינא טועה ולא ידענא מאי תיובתא מאי היא דתניא
אשה

צו ציוס ריקנית: כבוד מספק. שמא זה היה ולד והבא אחריו אינו כבוד או שמה רוח הפילה והבא אחריו כבוד מעליא הוא הילכך ספק הוא ויאלכל
צנומו לבעלים ולא לכהן דהמזויא מחזירו עליו הראיה: והאי פשוט הוא. ויאלכל כלל מוס: מעטפות. יוס אחד קודם לידה
כעין גלי"ר"א: מסיב רבי יוסי. אד"ר יהושע בן לוי: טועה. ממנתימא דמייירי צאשה טועה שלא ידעה עת לידתה:
האשה

תר קולי דסתרי אלא מוקמינן כל חד וחד אודיני וטמאה שבועים משום חומרא דוכר. ואע"ג דבשמעיתא דטועה מחמרין אע"ג דאיכא כמה ספיקות יש לחלק היכא דנתחא כבר
תורת טמאה: רוב היולדות מטנפות. האי שתוי הוי קודם לידה ולא כמו שנינו דלעיל דהוי מיהו הולד עצמו. ומייירי בשלא שהה בחון כ"א מעט דאם שהה הרבה אימור טנפה וילדה: